

**Stanowisko strony mniejszościowej
Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
w kwestii wydawania podręczników i materiałów pomocniczych do nauczania języków
mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego
i innych przedmiotów służących zachowaniu tożsamości uczniów należących do mniejszości**

Strona mniejszościowa Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych od lat zwraca uwagę na fakt, że podstawową pomocą dydaktyczną dla nauczania jest podręcznik, w szczególności dotyczy to języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, a także innych przedmiotów służących zachowaniu tożsamości uczniów należących do mniejszości. Nauczyciele uczący języków mniejszości oraz innych wspomnianych przedmiotów powinni mieć możliwość korzystania z podręczników, podobnie jak mają nauczyciele innych przedmiotów. W przypadku niektórych mniejszości istnieją poważne braki w podstawowych podręcznikach do nauczania języka mniejszości oraz własnej historii i kultury, a także geografii.

Funkcjonujący dotychczas system wydawania podręczników języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, a także innych przedmiotów służących zachowaniu tożsamości uczniów należących do mniejszości nie stworzył warunków dla zapewnienia wszystkich niezbędnych podręczników. Koszty napisania i wydania podręcznika finansowane były z budżetu państwa dopiero po zatwierdzeniu podręcznika do użytku szkolnego przez MEiN i zakończeniu procesu wydawniczego. Wydanie podręcznika przez organizacje mniejszości związane jest zaś z obciążeniem finansowym, jakiego organizacje mniejszości często nie są w stanie udźwignąć. Strona mniejszościowa Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych wielokrotnie postulowała wypracowanie takiego modelu powstawania podręczników, który realnie zapewniłby ich wydanie i możliwość korzystania przez uczniów i nauczycieli z nowoczesnych podręczników dostosowanych do aktualnej podstawy programowej. Zwracaliśmy uwagę, że finansowanie prac nad podręcznikiem na etapie jego powstawania umożliwiłoby sprawne przygotowanie i wydanie brakujących podręczników.

Strona mniejszościowa Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych ze zdziwieniem przyjęła informację o zamiarze odejścia od dotychczasowej praktyki finansowania wydawania podręczników i materiałów pomocniczych w 100% z budżetu państwa w kierunku ich jedynie częściowego dofinansowania. Strona mniejszościowa Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych stoi na stanowisku, że podręczniki oraz materiały pomocnicze do nauczania języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego powinny być finansowane w 100% ze środków budżetu państwa, a nie finansowane częściowo z dotacji budżetowej a częściowo ze środków własnych wydawcy. Częściowe finansowanie wydania podręczników i materiałów pomocniczych prowadzi do sytuacji patologicznych, przerzucając obowiązek finansowania tego procesu na organizacje mniejszościowe oraz rodziców uczniów – obywateli polskich należących do mniejszości. Uważamy, że podręczniki do nauczania języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego i innych przedmiotów służących zachowaniu tożsamości uczniów należących do mniejszości powinny być dostępne dla uczniów bezpłatnie podobnie jak podręczniki do wszystkich przedmiotów dla ogółu polskich obywateli.

Środowiska mniejszości oczekują, by przy wypracowywaniu modelu przygotowania i wydawania pełnowartościowych podręczników dla mniejszości, MEiN w większym stopniu uwzględniało sytuację poszczególnych społeczności mniejszościowych oraz ich potencjał organizacyjny i finansowy w zakresie możliwości wydawania podręczników.

Grzegorz Kuprianowicz
Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych,
reprezentujący mniejszości

26 kwietnia 2022 r.